

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 32

ASIA: _____

Ministeri: Gripenbergin rap.

Buenos Aires

18/8 - 31.

Kuini rap

SALAINEN

Légation de Finlande

Buenos Aires

Buenos Aires, elokuun 18 p:nä 1931.

N°803/67

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 8/1301 S. 1931		
10/9 - 31		
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 32	

Herra Ministeri.

Argentinan ja Neuvosto-Venäjän väliset suhteet.

Kuten aikaisemmin kunnioittaen olen Ulko-
 asiaiministeriölle tiedoittanut, on Buenos Airesissa
 joulukuusta 1927 lähtien toiminut Neuvosto-Venäjän
 tänne lähettämä kaupallinen valtuuskunta, jonka viral-
 linen nimi on ollut "Iuyam.t.org - Compa-
 ñia de Intercambio entre Unión
 Republicana Socialista Sovié-
 tica Rusa y la América del Sud".

Valtuuskunta on siis muodollisesti toiminut Argenti-

Herra Vapaaherra Yrjö-Koskinen,
 Suomen Tasavallan Ulkoasiainministeri
 y.m. y.m. y.m.

Helsinki.

nen osakeyhtiörekisteriin merkittynä osakeyhtiönä, jonka tehtävänä on ollut Argentinan ja Venäjän välisen kaupan harjoittaminen. Koska Argentina ei ole tunnustanut Neuvosto-Venäjää de jure, lienevät asianomaiset rekisteröimisviranomaiset kieltäytyneet myöntämästä toimintalupaa Iuyamtorgille, mutta käännettyään asiassa Edustajakamarin silloisen presidentin tri. Mario Guidon puoleen onnistui yhtiö kuitenkin saamaan Tasavallan Presidentin tri. Alvearin suostumaan toimintalupa-anomukseen. Tästä palveluksesta lienee tri. Guidolle suoritettu 50.000 pesoa (silloisen kurssin mukaan 900.000 markkaa). Joskin siis Argentina Presidentti, kiinnittämättä mitään huomiota alempien viranomaisten esittämiin epäilyksiin, oikeutti Neuvosto-Venäjän täällä ylläpitämään kaupallista edustusta, niin siitä ei kuitenkaan seurannut, että hän olisi ollut valmis muodollisestikin ryhtymään virallisiin väleihin Neuvosto-Venäjän kanssa: päinvastoin pidettiin kiinni siitä, että tsarinaikainen ministeri hra. Eugène Stein jatkuvasti oli "Venäjän" virallinen edustaja Argentinassa ja sellaisena hän vielä tänäkin päivänä esiintyy tšekäläisen Ulkoasiainministeriön julkaisemassa diplomaattiluettelossa. Toiselta puolen oli Iuyamtorg tri. Guidossa löytänyt mahtavan eikä siis liian kalliin suojelijan, koska jo pelkkä tietoisuus siitä, että Edustajakamarin Presidentti oli toiminut yhtiön asianajajana, pidätti poliisia osoittamasta mitään suurempaa huomiota sen eri toimintahaaroihin.

Niiden vuosien aikana, joina Iuyamtorg on täällä toiminut, on se suorittanut tarmokasta ja menestyksellistä työtä Venäjän Argentinan-viennin kehittämiseksi, ja sen

Legation de Finlande

Buenos Aires

välityksellä onkin Venäjän hallitus Argentinan markkinoilla tehnyt huomattavia ostoksia. Seuraavat Argentinan ja Venäjän välisen kauppavaihdon arvoa koskevat numerot valaisevat kaupan kehittymistä:

	Tuonti Venäjältä.	Vienti Venäjälle.
v. 1927	65.812 kultapes.	640.052 kultapes.
v. 1928	298.299 "	12.314.298 "
v. 1929	2.120.246 "	4.217.334 "
v. 1930	2.594.552 "	2.915.834 "

Kuten näistä numeroista ilmenee, on Venäjän vienti kasvamistaan kasvanut, sillä välin kuin Argentinan vienti v. 1929 lähtien on huomattavasti vähentynyt; v. 1928 oli Argentinan vienti kyllä odottamattoman suuri, mutta tämä ilahduttava tulos johtui kaikesta päätään toimintalupansa juuri saaneen Iuyamtorgin pyrkimyksistä luoda itselleen Argentinassa suotuisa ja edullinen ilmakehä.

Venäjän vienti on käsittänyt mitä erilaisimpia tavaroita - elintarpeita, kemikaaleja, mineraaleja, puutavaroita, varsinkin faneria, sähkölamppuja, naftaa, pähkinöitä, hienotakeita y.m. - ja koska ne yleensä ovat olleet muiden maiden tänne tuomia vastaavia tuotteita paljon halvempia, ovatkin ne täkäläisillä markkinoilla saavuttaneet laajaa menekkiä. Mainittakoon tämän yhteydessä, että esim. Neuvosto-Venäjän tänne harjoittama fanerinvienti vasteensanomattomasti on ollut omiaan haitallisesti vaikuttamaan Suomen faneritavarain täkäläisiin menekkimahdollisuuksiin.

Iuyamtorgin perustajiksi mainitaan seuraavat henkilöt: Boris Krajeffski, Eugenio Leenman, Timofei Kuznezoff, Moisey Mourinson, Leon Beckman, David Fideleff ja Marcus Moisejeff. Ensimmäinen, jonka todellisen nimen myöskin on väitetty olevan Majeffski, lienee Iuyamtorgia perustettaessa edustanut berliniläisiä "Deutsch-Russische Naphta Gesellschaft" ja "Garantie- und Kredit-Bank für den Osten Aktiengesellschaft" nimisiä osakeyhtiöitä (jotka molemmat kuulunevat Neuvosto-Venäjän hallitukselle) sekä Venäjän Ulko-kauppapankkia. Toimittuaan aikaisemmin Iuyamtorgin toimitusjohtajana lähti hän viime syksynä Venäjälle, josta ei ole palannut, ja sen takia lienee hänen seuraajakseen nimetty eräs Alexander Minkin.

Joskin -- kuten esim. viime vuonna asiantuntevalta taholta minulle vakuutettiin -- Iuyamtorg todellakin lienee ensi sijassa keskittänyt toimintansa Neuvosto-Venäjän ja Argentinan välisen kaupan kehittämiseen, niin on toiselta puolen Buenos Airesin poliisi jo pitemmän aikaa ollut tietoinen sen ja tšekäläisten kommunististen aineksien läheisistä suhteista, jota paitsi muiden Etelä-Amerikan maiden, varsinkin Argentinan naapurimaiden, viranomaiset lienevät poliisille ilmoittaneet epäilevänsä Iuyamtorgin virkailijoita tavalla tai toisella osallisiksi näissä maissa paljastettuihin yhteiskuntaavastustavien suunnitelmien toteuttamisyrityksiin.

Saadakseen selville, mitä laatua Iuyamtorgin toiminta faktillisesti on ollut sekä missä määrin Neuvosto-Venäjän tšekäläinen kaupallinen edustus on osallistunut valankumoukselliseen myyräntyöhön, Buenos Airesin poliisipääl-

Legation de Finlande

Buenos Aires

likkö, hankittuaan hallituksen suostumukseen siihen, päätettiin viime heinäkuun 31 p:nä toimeenpanna perinpohjaisen kotitarkestuksen valtuuskunnan täkäläisessä konttorissa. Iltapäivällä saapui monilukuinen poliisijoukko konttoriin, jossa työparhaikaa oli täydessä käynnissä, pidettiin koko henkilökunnan, joka pidemmittä mutkitta vietiin poliisivankileaan, takaverikoi kaikki huoneistossa olleet asiakirjat, paperit, kirjat ja muut julkaisut, joiden kääntämiseen kokonainen kääntäjäarmeija viipymättä ryhtyi. Vielä samana päivänä ruvettiin kuulustelemaan henkilökunnan eri jäseniä, ja koska valtuuskunnan johtaja hra. Alexander Minkin, joka sattui oleskelemaan Montevideossa, kehoituksista huolimatta ei viitsinyt toimittaa Buenos Airesin poliisille suurten kassakeappien avaimia, päätti tämä murtaa ne auki.

Toimeenpanemiensa tutkimuksien perusteella - joiden tuloksista t.k. 12 p:nä on sisäasiainministerille jätetty seikkaperäinen selonteko - on poliisi katsonut voivansa todeta, että Luyantorg on toiminut ei ainoastaan Moskovan hallituksen kaupallisena edustajana, vaan myöskin sen faktillisena konsulinvirastona, joka toiminnassaan on noudattanut Neuvosto-Venäjän Ulkoasiain- ja Ulkomaenkaupankomissariaattien laatimia määräyksiä. Näin ollen on Neuvosto-Venäjä siis ollut poliittisessakin suhteessa Argentinassa edustettu. Mutta sitäpaitsi on käynyt ilmi, että Luyantorgin palveluksessa epäilemättä on toiminut tšekankin asiamiehiä, on löydetty kom-

muistista propagandakirjallisuutta, ja takavarikoiduista asiakirjoista — joista huomattavaa osaa ei vielä ole ehditty kääntää — on täytynyt tehdä se johtopäätös, että yhtiö on eri tavoin ja rahallisestikin avustanut sekä Argentinan että muiden Etelä-Amerikan maiden kommunistisia ja anarkistisia järjestöjä. Senalla sanoen, Iuyantorg on kaikesta päätään — ^{vaikka} koska mitään täydellisen pätevää todistusainestoa ei ainakaan toistaiseksi liene löydetty — toiminut III:n Internatsionalin kenties tärkeimpänä edustajana Etelä-Amerikassa.

Se lisäksi, että Buenos Airesin poliisi juuri nyt on puuttunut Iuyantorgin toimintaan, ei johtune ainoastaan Argentinassa harjoitetusta kommunistisesta propagandasta, joka viime aikoina tuskin lienee ollut tavallista tarmokkaampaa, vaan myöskin hallituksen toivomuksesta löytää sen poliittisia vastustajia inkriminoivaa aineistoa. Viime heinäkuun 20. p:nä tehtiin nimittäin Pohjois-Argentinassa sijaitsevassa Corrientesin kaupungissa vallankaappausyritys, jonka muutamet, aikaisemmin presidentti Irigoyenia lähellä olleet upseerit ja politikointsijat olivat panneet toimeen. Joskin yritys täydellisesti epäonnistui, niin tuntui kuitenkin siltä, että salaliittolaisia olisi ollut verrattain runsaasti eri osissa maata. Hallitus, joka on luultu taikka ainakin väittänyt muutamien vaikutusvaltaisissa asemissa olleiden poliittisten johtajien tavalla tai toisella ottaneen osaa salaliittoon, päätti tämän johdosta maasta karkoittaa tasavallan entisen presidentin tri. Alvearin, entiset suurlähettiläät hrat. Pueyrredon ja Carlos Noel y.m. Tämä toimenpide oli tie-

Legation de Finlande

Buenos Aires

tenkin omiaan herättämään tavattoman suurta huomiota ja suuttumustakin sekä vapaamielisessä puolueessa et-
- tä - joskin vähemmässä määrin - hallituksen omien kannattajien keskuudessa, ja juuri tästä syystä, puolus-
- teakseen jyrkkää politiikkaansa lienee hallitus tahtonut koettaa mikäli mahdollista suuren yleisön silmissä
- komprometoida vastustajansa. Tämä näytti sitä helpommalta kun Neuvosto-Venäjän Argentinassakin harjoittama d u m -
- p i n g epäilemättä on vakavasti huolestuttanut laajoja kansalaispiirejä. Kuitenkaan ei voine kieltää, ettei
- toistaiseksi ole löydetty minkäänlaista aineistoa, josta kävisi ilmi, että edes hra. Pueyrredon - joka kyllä on
- suhteellisen pienellä vakinaisella kuukausipalkalla toiminut Tuamtorgin asianajajana - olisi poliittisessa suhteessa avustanut tätä taikka kotimaisia kommunisteja
- heidän hallitusta vastustavassa toiminnassaan. Tuntuu kuitenkin todennäköiseltä, että Tuamtorgin kauppapoliittiset
- pyrkimykset myöskin ovat tarkoittaneet määrättyjen puhtaasti poliittista laatua olevien päämäärien toteuttamista, vaikkakin näyttää käsittämättömältä, että valtuuskunta todellakin voi otaksua Argentinan hallituksen
- kaan joutuvan sen sille järjestämään satimeen. Niinpä Tuamtorg lienee viime vuoden lopussa ehdoittanut hallitukselle, että tämä Venäjältä ostaisi kaiken Argentinan
- tarvitseman naftan hintaan, joka olisi muualta tänne tuodun naftan hintaa melkein 50% halvempi. Maksu olisi suoritettava elävän karjan muodossa, joka vietäisiin Venäjälle, ja koska siis sekä naftaa käyttävä suuri ylei-

sö ja hallitus että kotimainen karjansiitos epäilemättä olisivat tästä kaupasta hyötynneet, tuntui ehdoitus hyvin-kin houkuttelevalta. Tämän kaupan edellytyksenä olisi kuitenkin se, että ehdotetun kontrahdin voimassaoloaikana kotimainen öljyteollisuus ei saisi ollenkaan toimia, josta siis olisi seurannut sekä laaja työttömyys että kotimaisen öljyteollisuuden täydellinen rappeutuminen. Lienee tarpeetonta lisätä, ettei Argentinan hallitus tätä ehdoitusta hyväksyntykään.

Buenos Airesin poliisi on nyttemmin hallitukselle ehdottanut, että Iuyamtorgille myönnetty toimilupa peruutettaisiin ja että sen johtajat viipymättä Argentinasta karkoitettaisiin. Tähän mennessä hallitus ei vielä ole asiasta lopullisesti mitään päättänyt, mutta todennäköisesti suostunee poliisin ehdotukseen. Toiselta puolen lienee Moskovan hallitus jo päättänyt lakkauttaa Iuyamtorgin toiminnan ainakin Argentinassa, ja todennäköistä on, että sen kaupallisen edustuksen päämaja Etelä-Amerikassa siirretään Montevideoon, jossa ilmakehä tuntuu sille suopeammalta.

Iuyamtorgin toiminnan mahdollinen lakkauttaminen merkitsisi epäilemättä Suomen Argentinan viennille, varsinkin fanerikaupalle, huomattavaa helpoitusta, Neuvosto-Venäjän kilpailu kun siis tšekäläisillä markkinoilla ainakin toistaiseksi päättyisi.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Ministeri: *Wippenberg*.